

Evaluatie Onderzoek 2010-2016
Amsterdam Law and Behavior Institute
Vrije Universiteit Amsterdam

13 maart 2018

Rapport onderzoeksevaluatie 2010-2016 A-LAB Vrije Universiteit Amsterdam

Inhoud

Rapport onderzoeksevaluatie 2010-2016 A-LAB Vrije Universiteit Amsterdam	2
Voorwoord	3
1. Werkwijze en samenstelling van de evaluatiecommissie	4
2. Onderzoeksbeoordeling	6
2.1. Strategie en doelen	6
2.2. Onderzoekskwaliteit	7
2.3. Maatschappelijke relevantie	8
2.4. Levensvatbaarheid (viability)	8
2.5. Promovendi	10
2.6. Wetenschappelijke integriteit	10
2.7. Diversiteit	11
3. Conclusie en aanbevelingen	12
3.1. Conclusie	12
3.2. Aanbevelingen	12
Bijlagen	14
Bijlage 1: Curricula vitae van de commissieleden	15
Bijlage 2: Bezoekprogramma	16
Bijlage 3: Kwantitatieve gegevens	17
Bijlage 4: Uitleg van de SEP scores	21

Voorwoord

Dit rapport bevat de bevindingen en oordelen van de evaluatiecommissie over het onderzoek dat onder de vlag van het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB) wordt uitgevoerd.

De commissie wil graag alle betrokkenen bedanken voor de gulle informatie die zowel vooraf als tijdens het bezoek aan de commissie ter beschikking werd gesteld. Voor een goede oordeelsvorming waren de gesprekken tijdens het bezoek een waardevolle aanvulling op het zelf-evaluatierapport. De commissie waardeert de openhartige gesprekken en de constructieve sfeer waarin alle gesprekken gevoerd werden.

Als voorzitter wil ik ook mijn mede-commissieleden bedanken voor de intense, constructieve en aangename samenwerking en de interessante gedachtenwisseling. Onze samenwerking was een sleutel om tot een gedragen en gemeenschappelijk oordeel te komen.

Geert Vervaeke,
Voorzitter evaluatiecommissie

1. Werkwijze en samenstelling van de evaluatiecommissie

Kader van de beoordeling

De evaluatiecommissie Onderzoek A-LAB is gevraagd om een beoordeling van het onderzoek in het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB) aan de Vrije Universiteit Amsterdam (VU).

De evaluatiecommissie gebruikte bij haar beoordeling het standaard evaluatieprotocol voor onderzoeksbeoordeling (Standard Evaluation Protocol 2015-2021 for Research Assessments) en de Terms of Reference die ze van het College van Bestuur had ontvangen. Op grond daarvan had de evaluatiecommissie de taak om de kwaliteit, de maatschappelijke relevantie en de levensvatbaarheid (viability) van het onderzoek te beoordelen, alsmede een reflectie te geven op de opleiding van promovendi, de wetenschappelijke integriteit en de diversiteit. Ook had de commissie de taak een kwalitatieve beoordeling te geven van het onderzoeksinstituut als geheel in relatie tot de strategische doelen en de leiderschapskwaliteiten van het management.

Samenstelling van de commissie

De commissie was als volgt samengesteld:

- Professor dr. G.A.C. (Geert) Vervaeke, decaan Tilburg Law School, Universiteit van Tilburg, voorzitter;
- Professor dr. J.G. (Judith) van Erp, hoogleraar Publieke Instituties, Universiteit Utrecht, Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie;
- Dr. A.J.J. (Guus) Meershoek, UD Safety Governance, Universiteit Twente, Faculteit Behavioural, Management and Social Sciences; en lector Politiegeschiedenis, Politieacademie.

Korte curricula vitae zijn opgenomen in bijlage 1. Dr. M.J.H. (Marianne) van der Weiden trad op als secretaris van de commissie. Alle leden en de secretaris van de commissie ondertekenden een onafhankelijkheidsverklaring waarmee ze hebben aangegeven dat zij in staat zijn het onderzoek van A-LAB onbevooroordeeld en onafhankelijk te beoordelen.

Documenten aangeleverd aan de commissie

De commissie ontving het zelfevaluatierapport, inclusief alle informatie die volgens het Standaard Evaluatie Protocol (SEP) vereist is.

De commissie kreeg digitaal toegang tot de overige benodigde documenten:

- het SEP 2015-2021 (versie 2016);
- de Terms of Reference;
- de kernpublicaties;
- een overzicht van de publicaties en wetenschappelijke activiteiten;
- de mid-term review 2010-2013;
- het advies van de Universitaire Toetsingscommissie op de mid-term review.

Werkwijze van de commissie

De commissie volgde bij haar beoordeling het SEP 2015-2021 (versie 2016). Voorafgaand aan het locatiebezoek hebben alle commissieleden vragen en aandachtspunten geformuleerd die tijdens het bezoek aan de orde zijn gesteld. Het bezoek vond plaats op 9 en 10 januari 2018. Op 9 januari besprak de commissie de vragen die de leden bij hun voorbereiding hadden genoteerd. Daarnaast bereidde ze de gesprekken voor die ze op 10 januari hield met de vertegenwoordigers van het management en de onderzoekers. Zie voor het bezoekprogramma bijlage 2.

Na de gesprekken heeft de commissie haar bevindingen en voorlopige oordelen besproken en in de weken na het locatiebezoek zijn de beoordelingen door de commissieleden nader uitgewerkt. De secretaris heeft op basis van de input van de commissieleden het beoordelingsrapport samengesteld en aan de commissieleden voorgelegd ter completering en accordering. Vervolgens is het rapport aan het A-LAB voorgelegd voor een controle op feitelijke onjuistheden. Na verwerking van de feitelijke correcties is het rapport aangeboden aan het College van Bestuur van de Vrije Universiteit.

De commissie gebruikte de criteria en categorieën van het SEP 2015-2021. Zie hiervoor bijlage 4.

2. Onderzoeksbeoordeling

2.1. Strategie en doelen

Het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB) is een interfacultair onderzoeksinstituut (iozi) van de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) waarin multidisciplinair onderzoek wordt gedaan naar de wisselwerking tussen recht en gedrag. Iozis zijn een wijze waarop de VU multidisciplinair onderzoek stimuleert. Op het niveau van de universiteit functioneren er acht iozi's. De idee is dat elke wetenschappelijk medewerker zich minstens bij één onderzoeksinstituut (facultair of interfacultair) aansluit. In principe is elke medewerker vrij om zijn/haar onderzoeksaffiliatie te kiezen. In het bestuur van het iozi A-LAB zijn de Faculteiten Gedrags- en Bewegingswetenschappen (FGB), School of Business and Economics (SBE), Sociale Wetenschappen (FSW) en Rechtsgeleerdheid (RCH) betrokken, naast het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). De belangrijkste contribuanten in onderzoeksinzet en financiële middelen zijn niettemin de Faculteit Rechtsgeleerdheid en het NSCR, een van de onderzoeksinstituten van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Twee van de acht onderzoeksprogramma's van RCH (het Amsterdam Centre for Comprehensive Law en het Amsterdam Centre for Family Law) zijn aangesloten bij A-LAB. De onderzoekers van Empirical and Normative Studies nemen naar keuze deel aan het facultaire Kooijmans Instituut of aan A-LAB en in enkele gevallen aan beide instituten. De overige vijf onderzoeksprogramma's zijn aangesloten bij het Kooijmans Instituut. Verder is een vrij stabiel maar beperkt aantal collega's uit andere faculteiten betrokken bij A-LAB.

A-LAB heeft een aantal karakteristieken waardoor het afwijkt van de andere iozi's van de VU. Het bestuur zelf beschrijft A-LAB als het kleinste iozi binnen de VU. Tevens is de ontstaansgeschiedenis van deze iozi anders dan van de andere iozi's. De directe aanleiding voor de oprichting in 2010 (toen nog onder de naam Phoolan Devi) was het creëren van structurele samenwerking tussen NWO/NSCR enerzijds en VU/RCH anderzijds. Via A-LAB kon het NSCR enerzijds sterk worden verankerd binnen de VU, iets wat beide partners wilden, en kon het NSCR via die constructie anderzijds als NWO-instituut ook zijn (inter)nationale positie blijven uitbouwen.

In het zelfevaluatie rapport wordt de missie van A-LAB omschreven: 'A-LAB verricht onderzoek naar de wisselwerking tussen recht en gedrag, waarbij de empirische grondslagen en gevolgen van rechtsnormen onderwerp van onderzoek zijn, alsmede de normatieve implicaties van empirische bevindingen' (pagina 5). Binnen deze brede missie is het onderzoek ingedeeld naar drie domeinen: Veiligheid & Bescherming, Conflict & Herstel en Criminaliteit & Interventies. Bij eerste lezing kreeg de commissie de indruk dat het onderzoek van A-LAB sterk gestructureerd is en dat de drie domeinen het onderzoek sturen en bepalen. De commissie vroeg zich af in hoeverre sprake is van een gedeelde (theoretische) focus. Uit de gesprekken bleek echter dat de ruime omschrijving van missie en domeinen bedoeld is als een manier om zoveel mogelijk mensen binnen de universiteit aan te spreken. De ruime omschrijving moet dus eerder gezien worden als uitnodiging binnen de universitaire gemeenschap om zoveel mogelijk mensen vanuit zoveel mogelijk disciplines te bereiken. Het is de uiting van een inclusief beleid, gericht op verschillende disciplines en perspectieven. De commissie is overtuigd van de waarde van deze benadering.

De meerwaarde van A-LAB komt op verschillende manieren tot uiting. A-LAB is een netwerk waarin de meerwaarde van multidisciplinair onderzoek te ontdekken is, vooral voor degenen die er al naar op zoek zijn en die zich elders mogelijk geïsoleerd voelen. De commissie heeft ook het enthousiasme van de deelnemers gezien waartoe de samenwerking in A-LAB leidt. Sommigen zien de multidisciplinaire samenwerking zelfs als bron van vernieuwing van het recht en de rechtswetenschap. Alle betrokkenen zijn het er over eens dat de beschikbaarheid van een relatief bescheiden bedrag aan *seed money* (jaarlijks ongeveer € 80K) buitengewoon effectief

wordt aangewend om onderzoek in A-LAB te stimuleren. A-LAB kan met dat *seed money* bijvoorbeeld bijdragen aan tweede- en derdegeldstroomprojecten door vroegtijdig dataverzameling te realiseren, experimenten, workshops en studiereizen te financieren, of vertraging in een project op te vangen. Deze bijdragen zijn een effectief smeermiddel en worden zeer gewaardeerd. Dit moet naar het oordeel van de commissie dan ook zeker gecontinueerd worden. In het algemeen besteedt A-LAB veel aandacht aan het opbouwen en ontsluiten van databases die anders moeilijk toegankelijk zouden zijn, zeker voor promovendi en junior-onderzoekers. De laatsten profiteren ook van de netwerkstructuur van A-LAB om toegang te krijgen tot een diversiteit aan onderzoeksnetwerken. Voor het NSCR, dat zelf weinig bij onderwijs betrokken is, biedt de samenwerking in A-LAB de mogelijkheid talent te scouten. De universitaire inbedding biedt het NSCR bovendien de kans samen te werken met een grote diversiteit aan disciplines, hoewel de potentie van deze samenwerking nog niet op alle fronten wordt gerealiseerd. Een positief teken is ook dat het IOVIS (Centre for Peace and Conflict, een multidisciplinair VU-instituut in oprichting) aansluiting zoekt bij A-LAB. Naast inhoudelijke samenwerking, biedt A-LAB ook een organisatorisch kader om samenwerking te faciliteren door administratieve en logistieke ondersteuning, bijvoorbeeld door het mogelijk maken van voor multidisciplinair onderzoek noodzakelijke aanstellingen van personeel die niet passen in de disciplinair georganiseerde universitaire structuren, en door de aanstelling van een datamanager die specifiek voor A-LAB werkt. Tot slot leidt de multidisciplinaire samenwerking tot onderwijsvernieuwing, bijvoorbeeld de interfacultaire minor Jeugd, gezin en forensische gedragswetenschappen.

2.2. Onderzoekskwaliteit

Als kwaliteitsmaat wijst A-LAB in het zelfevaluatierapport op de publicaties in wetenschappelijke, peer-reviewed tijdschriften en de dissertaties die in het kader van A-LAB tot stand zijn gekomen. Een overzicht van vijf publicaties laat de breedte en diversiteit van het onderzoeksterrein zien. De commissie merkt bij dit criterium op dat het niet het primaire doel van A-LAB is om de kwaliteit of kwantiteit van wetenschappelijke publicaties te bevorderen. Daarin voorzien de *founding partners* (RCH en NSCR) immers al ruimschoots. Met uitzondering van de dissertaties van het eerste en tweede A-LAB-cohort zijn de publicaties ook niet specifiek voor A-LAB te oormerken. De kwaliteit van de dissertaties is geborgd door de promotieprocedures van de faculteiten waar de promovendi zijn gepromoveerd. De kwaliteit van de wetenschappelijke output van RCH en NSCR is recent beoordeeld door onderzoeksevaluatiecommissies (RCH in 2016, NSCR in 2017). Zowel het programma Empirical and Normative Studies als het onderzoek van het NSCR werd als excellent beoordeeld. De commissie heeft geen enkele indicatie die afwijking van die beoordelingen zou rechtvaardigen. In deze fase, waarin er geen 'eigen' A-LAB-publicaties voorhanden zijn, vindt de commissie het daarom niet zinvol om deze recente beoordelingen over te doen. Daarom heeft de commissie besloten de oordelen van de bovengenoemde commissies te volgen en de door hen gegeven scores over te nemen.

De commissie wijst erop dat de kwaliteit van een iozi niet alleen gemeten kan worden aan de hand van het SEP, maar dat van een dergelijke instelling een toegevoegde waarde mag worden verwacht die minder gemakkelijk meetbaar is. De commissie heeft die waarde gezien. Wat niet zozeer in het zelfevaluatierapport, maar vooral in de gesprekken benadrukt werd, is de bijdrage die A-LAB levert aan vernieuwing en innovatie. De commissie meent dat A-LAB deze waardevolle bijdrage aan vernieuwing en innovatie meer zichtbaar zou kunnen maken. Ook reflectie en visieontwikkeling op de kwaliteitscriteria voor empirisch-juridisch onderzoek zou een inhoudelijke bijdrage kunnen leveren.

Score: excellent (1).

2.3. Maatschappelijke relevantie

De valorisatiepotentie van A-LAB is groot, wat samenhangt met het maatschappelijke belang van de onderzoeksthema's. De onderzoekers die bij A-LAB zijn aangesloten, nemen deel aan het publieke en politieke debat en participeren in vaste en tijdelijke adviescommissies, klankbordgroepen en begeleidingscommissies. De commissie ontving een overzicht van lezingen en conferentiebijdragen (2010-2016) die beschouwd kunnen worden als A-LAB-activiteit, omdat ze voortkomen uit promotieonderzoek dat als A-LAB is geormerkt of omdat het onderzoek gestart is op initiatief van A-LAB of (mede)gefinancierd is door A-LAB. Het viel de commissie op dat de website van A-LAB geen informatie biedt over dergelijke activiteiten en dat A-LAB geen nieuwsbrief of persberichten verspreidt. De commissie vindt dat enerzijds verklaarbaar omdat er geen tot weinig ondersteuning specifiek voor A-LAB is en omdat er ook geen verdubbeling van communicatie-activiteiten gewenst is, die reeds door de afzonderlijke eenheden (RCH en NSCR) worden uitgevoerd. Anderzijds vraagt de commissie zich af of de bijdrage van A-LAB aan de aanpak van maatschappelijke vraagstukken sterker zichtbaar gemaakt kan worden, door actiever de bijdrage van multidisciplinair onderzoek te belichten. Op die manier kan A-LAB laten zien wat het toevoegt aan de onderzoekspraktijk en nieuwe onderzoekers te bieden heeft.

Evenals in de voorgaande paragraaf ziet de commissie zich geconfronteerd met het gegeven dat de maatschappelijke relevantie van RCH en NSCR recent is beoordeeld. De commissie vraagt zich af of A-LAB op dit vlak geen kansen laat liggen maar dat hangt mede af van de wijze waarop de *founding partners* bereid zijn en het strategisch interessant vinden om hierin te investeren rekening houdend met het feit dat ze elk afzonderlijk een sterke positie op dit vlak hebben. Conform de redenering in paragraaf 2.2, heeft de commissie besloten ook in dit geval de scores van de eerdere beoordelingscommissies over te nemen.

Score: zeer goed (2).

2.4. Levensvatbaarheid (viability)

A-LAB ziet zichzelf niet als een nieuwe institutionele structuur, maar als een werkplaats om multidisciplinair samen te werken. Kenmerkend voor alle betrokkenen, zo bleek uit de gesprekken, is het netwerkkarakter van A-LAB. A-LAB is een plek waar onderzoekers met verschillende discipline achtergronden elkaar vinden; en gestimuleerd én gefaciliteerd worden om gezamenlijk aan projecten te werken rond recht en gedrag. De betrokkenheid van medewerkers kan ook incidenteel of tijdelijk zijn: A-LAB stelt zich uitnodigend op en wil ruimte bieden aan alle onderzoekers die zich richten op de wisselwerking tussen recht en gedrag. Dit netwerkkarakter samen met een minimale financiële incentive (*seed money*) blijkt in de praktijk heel goed te werken en leidt tot een veelheid aan onderzoeksprojecten waarin onderzoekers met enthousiasme en betrokkenheid samenwerken. Voor de commissie was het woord 'instituut' in eerste instantie verwarrend. De commissie geeft de VU in overweging sterker te expliciteren wat de plaats is van iozi's ten opzichte van bestaande (facultaire) structuren (mag een onderzoeker of onderzoeksgroep aangesloten zijn bij meer dan één iozi of iozi, is deelname per definitie structureel of mag het ook tijdelijk zijn; wordt er specifieke output gegenereerd door de iozi die niet ook geregistreerd wordt bij één of meerdere van de partners) en welke variaties daarin mogelijk zijn (in omvang en structuur). Een dergelijke verheldering kan voorkomen dat organisatorische kwesties een vruchtbare praktijk van een relatief klein iozi als A-LAB verstoren.

Bij de aanvang van A-LAB investeerde de VU in een cohort van zes promovendi. Na de verlenging van het VU-NWO-convenant in september 2016 konden er aanvragen worden ingediend voor een nieuwe tranche van vier promotieplaatsen bij A-LAB. Deze promotieonderzoeken en de daarbij behorende begeleiding door multidisciplinaire teams van promotoren hebben als vliegwieltje gewerkt om nieuwe ideeën te ontwikkelen en tweede- en derdegeldstroomprojecten

aan te trekken. Uit het gesprek met de onderzoekers bleek dat de aanvragers van niet-gehonoreerde projecten vaak doorgaan met hun samenwerking en dan soms elders succes boeken.

De commissie stelt vast dat een grote kracht van A-LAB is dat senior stafleden elkaar goed kunnen vinden als ze dat willen. Dat lukt op dit moment goed voor (delen van) privaatrecht, voor strafrecht en criminologie en voor het NSCR. Er heeft zich op dat vlak een organische structurele samenwerking ontwikkeld. Dit geldt in mindere mate voor onderzoekers uit de andere faculteiten die deelnemen aan A-LAB. Met onderzoekers uit andere faculteiten zijn interessante projecten opgestart, bijvoorbeeld met onderzoekers uit de sociologie, biologische psychologie en econometrie. Hieruit is een stabiele samenwerking ontstaan, maar die is bescheiden van omvang. Gezien de aard van het studieobject zal A-LAB nooit een heel groot iozi worden, zoals bij de medische of bètawetenschappen, maar toch vraagt de commissie zich af of A-LAB niet actiever zou kunnen zijn in het versterken van zijn positie. Ook de deelnemende faculteiten hebben hierin een rol, door onderzoekers te stimuleren deel te nemen aan A-LAB. In de eerste plaats is multidisciplinair onderzoek naar recht en gedrag belangrijk, omdat monodisciplinair onderzoek niet volstaat om antwoorden te vinden op de complexe relevante maatschappelijke vragen. In de tweede plaats laten de ervaringen tot nu toe zien dat de samenwerking in A-LAB leidt tot enthousiasme en door sommigen zelfs gezien wordt als bron van vernieuwing van het recht en de rechtswetenschap. Bij sommige onderzoekers is er behoefte aan verbreding en verdieping, met niet alleen aandacht voor de invloed van recht op gedrag, maar ook de impact van gedrag op de rechtsvorming. A-LAB zou een stap verder kunnen komen door meer zichtbaar en herkenbaar te zijn, door zijn meerwaarde te expliciteren en de onderzoekers uit te dagen meer naar buiten te treden. Bij publicaties zouden onderzoekers, als onderzoek mede onder de vlag van A-LAB is uitgevoerd, meer systematisch hun dubbele achtergrond kunnen vermelden, zoals nu al beleid is bij het NSCR. Ook het actief inzetten van de reeds bestaande website zou hiertoe een middel kunnen zijn. Naar het oordeel van de commissie hoeft iets meer profilering niet in de weg te staan van de bottom-up-praktijk en ook niet de dragende partijen te benadelen, zeker nu blijkt dat deelnemers belangrijke en expliciete meerwaarde zien in de samenwerking.

Op dit moment (januari 2018) worden voorbereidingen getroffen voor een verhuizing van het NSCR en de afdeling strafrecht en criminologie van RCH naar de derde etage in het Initiumgebouw. Hier zullen aangewezen werkplekken beschikbaar zijn voor A-LAB-fellows en promovendi, met de vereiste bescherming van data die nodig is voor onderzoek met privacygevoelige gegevens. Door de gezamenlijke huisvesting zal A-LAB gemakkelijker te vinden zijn. Het netwerkarakter en de bottom-up-aanpak van A-LAB hebben al geleid tot een breed scala aan samenwerkingsverbanden. De beschikbaarheid van relevante databases in A-LAB blijkt aantrekkelijk voor onderzoekers van andere faculteiten. Om toegang tot deze data te krijgen zullen de onderzoekers fysiek van de A-LAB-werkplekken gebruik moeten maken. De commissie is het met het management en de onderzoekers van A-LAB eens dat dit de multidisciplinaire samenwerking zal versterken.

De commissie meent dat de open en uitnodigende aanpak die A-LAB gekozen heeft om onderzoekers aan zich te binden, zijn waarde heeft bewezen. Dat is gunstig voor de vooruitzichten van A-LAB. Naar het oordeel van de commissie heeft A-LAB verstandige keuzes gemaakt met de inzet van promotieplaatsen, *seed money* en de aanstaande interne verhuizing. Voor de toekomst adviseert de commissie te blijven investeren in het open beleid en daarnaast de multidisciplinaire samenwerking nog sterker te stimuleren. Dat kan bijvoorbeeld door in het onderwijs studenten en promovendi te confronteren met multidisciplinaire dilemma's, door eisen te stellen aan multidisciplinaire samenwerking bij het toekennen van onderzoeksprojecten en in het benoemingsbeleid van (gast)hoogleraren. De inzet van alle betrokken faculteiten is hiervoor nodig. Uit het gesprek met het bestuur van A-LAB concludeert de commissie dat zij hiertoe bereid zijn. Daarnaast meent de commissie dat A-LAB zichzelf in de volgende fase sterker zou kunnen profileren en zijn meerwaarde duidelijker zichtbaar kan maken. Het gaat er niet om A-

LAB als *brand* of merk neer te zetten, maar de wetenschappelijke en de maatschappelijke relevantie van het onderzoek beter over het voetlicht te brengen. De commissie die in 2014 een midterm-review uitvoerde, deed dezelfde aanbeveling. Volgens het bestuur heeft de vertraging rond de verlenging van het convenant tussen VU en NWO (inmiddels opnieuw voor een periode van tien jaar afgesloten in september 2016) ertoe geleid dat op dit vlak nog weinig voortgang is geboekt.

Score: goed (3).

2.5. Promovendi

A-LAB heeft twee tranches van 'eigen' promovendi gestart, met zes promotieplaatsen in 2010 en vier in 2017. Daarnaast hebben andere promovendi zich bij A-LAB gevoegd, op grond van de multidisciplinaire thematiek van hun onderzoek en omdat hun begeleiders bij A-LAB betrokken zijn. Formeel zijn de promovendi aangesteld bij de faculteit van hun (eerste) promotor en vallen zij onder de *graduate school* van de betreffende faculteit. De promotie vindt ook plaats aan die faculteit. De meeste promovendi hebben hun werkplek bij het NSCR.

De meeste promovendi dienen 30 EC aan onderwijs te volgen. Op grond van het promotiereglement van de VU is een aantal cursussen daarbij verplicht gesteld, zoals over wetenschappelijke integriteit. Daarnaast zijn er verplichte en vrije keuzes. De promovendi maken afspraken met hun begeleiders over de nadere invulling van het onderwijs, bijvoorbeeld om kennis op te doen die in aanvulling op hun oorspronkelijke disciplinaire achtergrond nodig is voor hun multidisciplinaire onderzoek. De commissie meent dat onderwijs over multidisciplinaire onderzoeksmethoden of dilemma's van multidisciplinair onderzoek een waardevolle toevoeging kan zijn.

In het algemeen zijn de promovendi tevreden over het contact met hun begeleiders. De inbreng vanuit de verschillende disciplines daarbij is waardevol. De meerwaarde van A-LAB ligt in de mogelijkheden van inhoudelijke uitwisseling, het netwerk van onderzoekers dat de toegang tot databestanden vergemakkelijkt en de beschikbaarheid van het *seed money*. Het werk van de promovendi maakt ook de zittende stafleden in RCH bewust van de mogelijkheden en de meerwaarde van multidisciplinair onderzoek. Als A-LAB een duidelijker identiteit wil nastreven, kan het die identiteit ten goede komen als er meer gemeenschappelijke activiteiten worden georganiseerd, zoals een introductie tot A-LAB aan het begin van promotietrajecten en presentaties door promovendi over hun onderzoek.

Het rendement van de A-LAB-promotietrajecten is zonder meer bevredigend. De commissie kon aan de hand van de ter inzage gelegde dissertaties vaststellen dat ze allemaal multidisciplinair van karakter zijn. Hoewel ze niet altijd een duidelijke wisselwerking laten zien tussen recht en gedrag, vallen ze wel onder de thematiek van A-LAB en de onderscheiden inhoudelijke domeinen. Bij het publiceren van artikelen is soms een beperking dat de hoogst aangeschreven tijdschriften nog steeds monodisciplinair gericht zijn. Voor promovendi van A-LAB is van belang dat zij, met het oog op een wetenschappelijke vervolgcarière, de meerwaarde van multidisciplinair onderzoek goed kunnen onderbouwen. Een specifiek op multidisciplinair onderzoek gericht opleidingstraject kan hier ook een bijdrage aan leveren. De promovendi zijn tevreden over de afspraken betreffende het (co)auteurschap van publicaties.

2.6. Wetenschappelijke integriteit

Onderzoekers in A-LAB conformeren zich aan de *Netherlands Code of Conduct for Academic Practice* en de *European Code of Conduct for Research Integrity*. Voor integriteitsvraagstukken kunnen ze terecht bij vertrouwenspersonen en de Commissie Wetenschappelijke Integriteit. A-

LAB-onderzoekers laten hun onderzoeksplannen toetsen door de Commissie Ethiek voor Rechtswetenschappelijk en Criminologisch Onderzoek (CERCO), door een Medisch-Ethische Toetsingscommissie of een andere (facultaire) toetsingscommissie, afhankelijk van de gekozen onderzoeksopzet. Bij het NSCR werken onderzoekers volgens een standaard-protocol voor onderzoeksdata en zijn er strikte protocollen voor datamanagement en privacy. RCH en het NSCR hebben gezamenlijk een datamanager aangesteld, die onderzoekers helpt met dataopslag en –archivering volgens de geldende regels, met de juiste invoer van gegevens en veilig data-transport. Voor de opslag van datasets beschikt het NSCR over een eigen, beveiligde server.

De commissie stelt vast dat de wetenschappelijke integriteit bij A-LAB goed geborgd is. De bestaande structuren (CERCO, datamanager) worden goed benut en uit de gesprekken bleek dat er zich een cultuur heeft ontwikkeld waarin het vanzelfsprekend is zorgvuldig en integer met onderzoek en data om te gaan. Door de voorbeeldwerking van A-LAB krijgen privacybescherming en datamanagement ook in andere projecten in de betrokken faculteiten meer aandacht. De goede reputatie van A-LAB op dit vlak helpt om bij andere instanties toegang te krijgen tot data.

2.7. Diversiteit

Onderzoekers zijn aangesteld bij een faculteit of het NSCR, die hun eigen personeelsbeleid voeren. Door het grote aandeel van promovendi is de leeftijd van onderzoekers relatief laag. Op andere achtergrondkenmerken zoals geslacht en nationaliteit kan A-LAB weinig invloed uitoefenen. De commissie erkent deze situatie, maar vindt dat A-LAB en de faculteiten die eraan verbonden zijn, wel meer disciplinaire diversiteit zouden kunnen stimuleren, bijvoorbeeld door hiervoor criteria te hanteren bij het honoreren van onderzoeksaanvragen.

3. Conclusie en aanbevelingen

3.1. Conclusie

De missie en visie van A-LAB en in samenhang daarmee het hele zelfevaluatie-rapport ademen een veel sterkere ambitie, structurering, sturing en top-downbenadering dan de commissie kon vaststellen. Het zelfstudierapport wekt de indruk dat A-LAB een eigenstandig instituut is met een sterke specifieke bijdrage inzake onderzoek en maatschappelijke relevantie, naast de bijdrage die op dat vlak al wordt geleverd door de belangrijkste partners van A-LAB. De realiteit bestaat er tot op vandaag in dat de publicaties en maatschappelijke bijdragen veel sterker worden gevoed door de partners die deelnemen aan A-LAB, dan door A-LAB. De toegevoegde waarde van A-LAB ligt verrat in het feit dat het een virtuele, en binnenkort ook fysieke, plaats is waarbinnen onderlinge inhoudelijke bindingen tot stand kunnen komen in een open netwerkstructuur. A-LAB blijkt een sterke bottom-up aanpak te hanteren en een 'werkplaats' te creëren waar mensen die op zoek zijn naar multidisciplinaire samenwerking op het specifieke domein van recht en gedrag, onderzoekspartners kunnen vinden. De wetenschappers die A-LAB en door A-LAB nieuwe multidisciplinaire benaderingen ontdekten en/of verder vorm konden geven, zijn erg enthousiast en in de gesprekken met de onderzoekers bleek overduidelijk dat de ontmoetingen erg inspirerend werken en een onmiskenbare stimulans zijn voor het verrichten van meer multidisciplinair onderzoek. De dynamiek die A-LAB ontwikkelt is voelbaar in de gesprekken en dat is als commissie bijzonder fijn om te merken. De multidisciplinariteit uit zich soms in een combinatie van normatieve en empirische methoden, soms in de combinatie van juridische en sociaalwetenschappelijke inhoud.

3.2. Aanbevelingen

Als bijdrage aan de verdere ontwikkeling van A-LAB formuleert de commissie een aantal aanbevelingen.

1. A-LAB was niet bekend bij de leden van de visitatiecommissie, evenmin als zijn voorganger. De beide sterkste partners van A-LAB zijn zeer sterk gewaardeerde onderzoeksgroepen. De commissie spreekt zich niet uit over het al dan niet belang of nut van een meer heldere en bekende identiteit van A-LAB in verhouding tot zijn deelnemende partners, maar stelt dit vast en vraagt de verantwoordelijken of het nuttig of wenselijk is om hierop actie te ondernemen in functie van de vooropgestelde doelen. In aanvulling op de bottom-up-aanpak en voortbouwend op de hoge kwaliteit en grote maatschappelijke relevantie van het onderzoek is het bijvoorbeeld niet ondenkbaar dat A-LAB zich sterker kan profileren binnen de VU en daardoor meer onderzoekers uit andere faculteiten aan zich binden. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld het organiseren van inhoudelijke bijeenkomsten voor A-LAB-onderzoekers, het systematisch vermelden van A-LAB bij publicaties en activiteiten, een A-LAB-introductie voor nieuwe promovendi, het uitnodigen van gastonderzoekers/fellows met een empirisch-juridisch profiel, aandacht voor multidisciplinaire dilemma's in onderwijs. De profilering van A-LAB buiten de universiteit ligt wellicht complexer, maar het helder krijgen van de doelstellingen ook op dit vlak en het expliciteren van het beleid is mogelijk een element dat de 'relatieve' plaats van A-LAB ten opzichte van de partners kan verhelderen.
2. In het onderzoek tot nu toe gaat het vooral om het effect van het recht op gedrag, en naar verhouding minder om de omgekeerde relatie: de wijze waarop uitkomsten van onderzoek naar gedrag worden benut in de formulering van het recht. Gezien de missie van A-LAB, die zich richt op de wisselwerking tussen gedrag en recht, zou het beter zijn als beide soorten onderzoek meer met elkaar in evenwicht zijn.

3. De rol van het centrale universitaire niveau is op twee vlakken belangrijk. In de eerste plaats zou het helpen als de doelstellingen en gewenste structuur van iozi's verhelderd worden, zodat discussies daarover niet afleiden van het inhoudelijke werk. In het licht van het netwerkkarakter van A-LAB, valt te overwegen om deelname aan A-LAB los te koppelen van de inzet van onderzoekstijd, zodat onderzoekers niet worden gedwongen een keuze te maken. In de tweede plaats blijft de inzet van strategische middelen noodzakelijk. De vliegwielfunctie van promotieplaatsen en de ademruimte die gecreëerd kan worden met *seed money*, zijn cruciaal voor iozi's met een beperkte omvang zoals A-LAB.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula vitae van de commissieleden

Prof. dr. G.A.C. (Geert) Vervaeke (voorzitter) is Decaan van de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Tilburg (NL). Hij is tevens Buitengewoon Hoogleraar aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de KU Leuven op het vlak van de criminologische- en rechtspsychologie. Hij is gewezen Voorzitter van de Belgische Hoge Raad voor de Justitie (2004-2012: <http://www.hrj.be/nl>). Hij was tussen 2004 en 2012 lid van het bestuur van het Europees Netwerk van Hoge Raden (ENCJ). Hij was tevens curator van het Wetenschappelijk luik van het Stadsfestival Op.Recht.Mechelen (2015-2017). Hij is één van de (pro)motoren van onderzoek op het vlak van interpersoonlijk geweld en zet zich samen met de politie en justitie en hun kentenpartners in voor een optimale pre- en interventie van familiaal geweld.

Prof. dr. J.G. (Judith) van Erp bekleedt de leerstoel 'Publieke Instituties' aan de Universiteit Utrecht, een van de interdisciplinaire 'designated chairs' binnen het strategische thema "Institutions for Open Societies' van de Universiteit Utrecht. Haar onderzoek richt zich op toezicht op ondernemingen en organisaties, en de wisselwerking tussen publieke en private regulerings- en toezichtsarrangementen. Zij verricht empirisch onderzoek naar de werking van diverse publieke en private toezichts- en handavingsinstrumenten, zoals openbaarmaking van toezichtsinformatie; meldregelingen; en burgerparticipatie in het toezicht. Judith is programmaleider van de interdisciplinaire leergang 'Toezicht in de 21e eeuw' aan de faculteit Recht, Economie en Bestuur van de Universiteit Utrecht. Zij publiceerde in toonaangevende internationale tijdschriften, en geeft regelmatig lezingen voor toezichthouders en vakgenoten.

Dr. A.J.J. (Guus) Meershoek is universitair docent Bestuurskunde aan de Universiteit Twente en lector Politiegeschiedenis aan de Politieacademie. Hij studeerde Politicologie aan de Universiteit van Amsterdam (1986, cum laude) en promoveerde aan dezelfde universiteit op een proefschrift, getiteld *Dienaren van het gezag. De Amsterdamse politie tijdens de Duitse bezetting* (Amsterdam 1999). Verder publiceerde hij onder meer *De Gemeentepolitie in een veranderende samenleving* (Amsterdam 2007) en *De groep IJzerman* (Amsterdam 2011). Hij verrichtte onderzoek naar georganiseerde misdaad en naar diverse vormen van politieoptreden en is aan de Politieacademie verantwoordelijk voor de onderzoekslijn Integriteit en Weerbaarheid.

Bijlage 2: Bezoekprogramma

9 januari 2018

- 12:30 – 14:00 uur Lunch en kennismaking
- 14:00 – 18:00 uur Vooroverleg (besloten)
- 18:00 – 19:00 uur Informele borrel met het A-LAB bestuur
- 19:00 – 22:00 uur Diner (besloten)

10 januari 2018

- 8:45 – 9:45 uur Directeur en Managementteam A-LAB
Prof. M.V. (Masha) Antokolskaia, hoogleraar Personen- en Familierecht
Faculteit Rechtsgeleerdheid
Prof. E.R. (Edward) Kleemans, hoogleraar Zware criminaliteit en rechts-
handhaving Faculteit Rechtsgeleerdheid
Prof. P.H. (Peter) van der Laan, hoogleraar Reclassering Faculteit
Rechtsgeleerdheid en NSCR
- 10:00 – 11:00 uur *A-LAB bestuur*
Prof. P.J. (Peter) Beek, decaan Faculteit Gedrags- en Bewegingswetens-
schappen
Prof. C.C.J.H. (Catrien) Bijleveld, directeur NSCR
Prof. W.H.A.C.M. (Willem) Bouwens, decaan Faculteit Rechtsgeleerdheid
(voorzitter bestuur)
Prof. K. I. (Karen) van Oudenhoven-van der Zee, decaan Faculteit So-
ciale Wetenschappen
- 11:15 – 12:30 uur *A-LAB onderzoekers*
Prof. A.J. (Arno) Akkermans, hoogleraar Aansprakelijkheidsrecht Facul-
teit Rechtsgeleerdheid
Prof. M.V. (Masha) Antokolskaia, hoogleraar Personen- en Familierecht
Faculteit Rechtsgeleerdheid
Prof. A.A.J. (Arjan) Blokland, senioronderzoeker NSCR
Dr. V.I. (Veroni) Eichelsheim, onderzoeker NSCR
Dr. B. (Barbora) Hola, universitair hoofddocent Criminologie Faculteit
Rechtsgeleerdheid/ senioronderzoeker NSCR
Prof. W. (Wim) Huisman, hoogleraar Criminologie Faculteit Rechtsge-
leerdheid
Dr. M. (Anne-Marie) Slotboom, universitair hoofddocent Criminologie
Faculteit Rechtsgeleerdheid
Drs. M. (Marigo) Teeuwen, onderzoeker NSCR
- 12:30 – 13:45 uur Lunch
- 13:45 – 14:45 uur *Promovendi*
C. (Camiel) van der Laan
H.N. (Rieneke) Stelma-Roorda
A.E. (Anne) Smit
M. (Marleen) Weulen Kranenbarg
- 14:45 – 16:30 uur Commissieberaad
- 16:30 uur Informele receptie

Bijlage 3: Kwantitatieve gegevens

Tabel 1. Samenstelling van de staf

	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE
A-LAB institute														
Scientific staff	18	1.82	21	2.30	26	2.75	33	4.51	56	9.98	59	19.5	56	19.33
Post-docs	0	0.0	1	0.3	2	1.32	3	1.89	5	3.425	13	8.0	14	8.85
PhD students	8	5.97	8	6.21	14	8.41	17	11.49	36	16.21	33	15.05	23	11.44
Total research staff	25	7.79	29	8.81	42	12.48	53	17.89	95	29.615	104	42.55	93	39.62
Support staff	2	0.2	2	0.2	3	0.4	3	0.4	4	0.34	6	0.495	7	0.96
Visiting fellows	2	0.21	3	0.3	5	0.655	5	1.325	4	0.53	6	0.58	4	0.48
Total staff	29	8.20	34	9.31	50	13.535	61	19.615	103	30.485	116	43.625	104	41.06
FPP/FGB														
Scientific staff	4	0.2	5	0.25	8	0.55	7	0.5	8	0.7	7	0.77	4	0.47
Post-docs	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
PhD students	2	1.6	2	1.6	4	2.4	4	2.92	5	2.76	3	1.6	2	1.21
Total research staff	6	1.8	7	1.85	12	2.95	11	3.42	13	3.46	10	2.37	6	1.68
Support staff	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Visiting fellows	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Total staff	6	1.8	7	1.85	12	2.95	11	3.42	13	3.46	10	2.37	6	1.68
FSW														
Scientific staff	2	0.1	3	0.15	2	0.1	2	0.1	1	0.05	1	0.05		
Post-docs	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
PhD students	2	1.53	2	1.03	1	0.8	1	0.8	1	0.48	0	0.0		
Total research staff	4	1.63	5	1.18	3	0.9	3	0.9	2	0.53	1	0.05		
Support staff	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
Visiting fellows	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0		
Total staff	4	1.63	5	1.18	3	0.9	3	0.9	2	0.53	1	0.05		
FEWEB/SBE														
Scientific staff	1	0.05	1	0.05	2	0.1	2	0.1	2	0.1	2	0.1	2	0.1
Post-docs	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
PhD students	1	0.8	1	0.8	1	0.8	1	0.8	2	0.56	0	0.0	0	0.0
Total research staff	2	0.85	2	0.85	3	0.9	3	0.9	4	0.66	2	0.1	2	0.1
Support staff	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Visiting fellows	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Total staff	2	0.85	2	0.85	3	0.9	3	0.9	4	0.66	2	0.1	2	0.1

	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE	#	FTE
WBG														
Scientific staff					1	0.05	1	0.05						
Post-docs					0	0.0	0	0.0						
PhD students					0	0.0	0	0.0						
Total research staff					1	0.05	1	0.05						
Support staff					0	0.0	0	0.0						
Visiting fellows					0	0.0	0	0.0						
Total staff					1	0.05	1	0.05						
FEW														
Scientific staff							2	0.1	2	0.1	2	0.1	2	0.1
Post-docs							0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
PhD students							0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Total research staff							2	0.1	2	0.1	2	0.1	2	0.1
Support staff							0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Visiting fellows							0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Total staff							2	0.1	2	0.1	2	0.1	2	0.1
NSCR														
Scientific staff	8	0.835	9	1.0	8	1.0	9	1.14	8	2.31	19	12.82	18	12.88
Post-docs	0	0.0	1	0.15	2	1.12	2	1.72	3	20.95	6	5.0	6	5.65
PhD students	1	0.3	0	0.0	0	0.0	2	0.545	3	1.9	8	5.3	4	2.7
Total research staff	8	1.135	9	1.15	10	2.12	13	3.405	14	6.305	33	21.79	28	21.23
Support staff	1	0.1	1	0.1	1	0.1	1	0.1	1	0.1	2	0.225	2	0.6
Visiting fellows	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	0.0	1	0.0
Total staff	9	1.235	10	1.25	11	2.22	14	3.505	15	6.405	36	22.015	31	21.83
RCH														
Scientific staff	7	0.635	8	0.85	9	0.95	14	2.47	38	6.72	33	5.66	33	5.78
Post-docs	0	0.0	1	0.15	1	0.2	1	0.17	2	1.33	8	3.0	9	3.2
PhD students	3	1.74	4	2.78	8	4.41	10	6.425	26	10.3	22	8.15	17	7.53
Total research staff	10	2.375	12	3.78	18	5.56	25	9.065	66	18.35	63	16.81	58	16.51
Support staff	1	0.1	1	0.1	2	0.3	2	0.3	3	0.24	4	0.27	5	0.36
Visiting fellows	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Total staff	11	2.475	13	3.88	20	5.86	27	9.365	69	18.59	67	17.08	63	16.87

Tabel 2. Financiering

	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	FTE	%	FTE	%	FTE	%	FTE	%	FTE	%	FTE	%	FTE	%
A-LAB														
Inkomsten														
Eerste geldstroom	7,69	96	8,71	96	10,75	81	12,705	65	19,055	63	28,96	67	26,33	65
Tweede geldstroom	0,21	3	0,25	3	1,965	15	5,42	28	6,91	23	8,69	20	9,82	24
Derde geldstroom	0,1	1	0,15	2	0,62	5	1,29	7	4,32	14	5,65	13	4,21	10
Anders	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten	8,0	100	9,11	100	13,335	100	19,415	100	30,285	100	43,3	100	40,36	100

Bijlage 4: Uitleg van de SEP scores

- Research quality:
 - Level of excellence in the international field
 - Quality and scientific relevance of research
 - Contribution to body of scientific knowledge
 - Academic reputation
 - Scale of the unit's research results (scientific publications, instruments and infrastructure developed and other contributions).

- Relevance to society:
 - quality, scale and relevance of contributions targeting specific economic, social or cultural target groups;
 - advisory reports for policy;
 - contributions to public debates.

The point is to assess contributions in areas that the research unit has itself designated as target areas.

- Viability:
 - the strategy that the research unit intends to pursue in the years ahead and the extent to which it is capable of meeting its targets in research and society during this period;
 - the governance and leadership skills of the research unit's management.

Category and meaning	Research quality	Relevance to society	Viability
World leading/excellent (1)	The research unit has been shown to be one of the few most influential research groups in the world in its particular field	The research unit makes an outstanding contribution to society	The research unit is excellently equipped for the future
Very Good (2)	The research unit conducts very good, internationally recognised research	The research unit makes a very good contribution to society	The research unit is very well equipped for the future
Good (3)	The research unit conducts good research	The research unit makes a good contribution to society	The research unit makes responsible strategic decisions and is therefore well equipped for the future
Unsatisfactory (4)	The research unit does not achieve satisfactory results in its field	The research unit does not make a satisfactory contribution to society	The research unit is not adequately equipped for the future